

(המשך מעמוד 17)

אפילו אם הם מתפוצצים מכאבים. יש כאלה שנופלים מהמיטות ונשארים לשכב על הארץ כל הלילה. את אבי רוחצים פה רק פעם בשלושה שבועות. וגם זה בפרוי טקציה. את האחרים, שאין מי שיגדנד בשבילם, לא רוחצים אלא אחת לחודש וחצי.

„איך אפשר שבמוסד לחולים כרוניים זקנים, כ-30 במספר, שרובם משותקים, שאינם יכולים לעשות שום דבר לבד, יעבוד בכל המוסד, במישרת שלמה, רק אדם אחד?

„מעולם לא הרגשתי את עצמי כל-כך עלובה ומבולבלת כמו עכשיו. אין לי מושג מה לעשות. אבא שלי מתאונן שלא פעם, כשביקש דברים אלמנטריים, היכו אותו. איך תיתכן הפקרות כזו?”

בשעתים שלאחר-כך שוחחתי עם ארי בעה אנשים שבאו למוסד לביקור, ויצאו תגובותיהם היו זהות. אמר אחד:

„מוזב כבר להגיע ישראל לבית הקברות מאשר לעבור קודם דרך פה.”

„היים פה חולים זקנים סקלרוטיים שאינם יודעים מה שהם עושים. לצד חולים משותקים. הסקלרוטיים, בלי כוונה, כמורן, מתעללים במשותקים. הם הופכים להם את המיטות, גונבים להם את האוכל הן פרטי שהם מקבלים מקרובי-מישפחה. סכנה להשאיר אותם יחד. ואין עם מי לדבר. במישרת של אחר-הצהריים, משעה שלוש ועד 11 בלילה, עובד בכל המוסד רק פועל אחד, בן-המעוטים. הוא צריך להאכיל ולטפל ולהגיש תרופות לכל-כך הרבה זקנים. למרות שהוא יותר סבלני מהעובדות היהודיות שמחליפות אותו, הוא פשוט לא מסוגל פיזית, לטפל בכל החור לים. כך הם נשארים ימים שלמים לשכב בתוך הצוואת שלהם, וכשלא רוחצים ארי אתם שבוטים שלמים, המקום הפוך מש לבית-זוועות ספקאי.”

בשעה שבע בערב פתח בפני הפועל את הדלת. ביקשתי לטוחה עם הפועלים, עמוס רומנו, אך הוא לא היה. האפעל התנדנד על רגליו מרוב עייפות.

הצטרפתי לאחת המבכרות שנכנסו למוסד. המטבח פתחה לפנינו את הדלת היתה לבושה בחלוק לבן מזהם, ונראתה עייפה מאוד. כשעליתי במדרגות אל חדר עיימהגורים, נדהמתי מהסירחון החריף בריח האולם. רק מטפלת אחת, זו שפתיחה את הדלת, נראתה בכל שטח המור. סדה החריף ליונה ליונה ככל החדרים שבהם ביקרתי, בכמה חדרים שכבו איך-אונם זקנים משותקים, במטות ללא מצעים, השמיכות שבהם כוסו היו רטובות.

המישטרה צריכה להתערב

דבורה ננני, דוברת משרד-הבריאות, אישרה כי למוסד נאות-יעקב אכן אין רישיון, והוא מופעל בתנאים ירודים. לדבריה, ער משרד-הבריאות לעניין זה, והוא עתיד לפעול בקרוב לחיי סול הנגע.

הילדה כהן היא מנהלת השירות-לוקן במישרד-הסעד. כהן עלתה ארצה מגרמניה לפני שנים רבות והיא נמנית עם אותו גרעין מצומצם של פקידים בכי רים ייקיים, שתפסו עמדות בכירות עוד בימי המחלקה-הסוציאלית בוועד-הלאומי. „ידענו שבהרבה בתליאות פרטיים הי מצב חמור, אם כי לא ידענו עד כמה חמור המצב. כפי שאתה מתאר אותו, הודתה הילדה כהן, „כדי להביא לשינוי קיצוני של המצב, חייבת להיות במדינה יותר מודעות לנושא חשוב זה. אנו נמצאים מודעים במיטת-סדום של תקציבים, לכן, נושא הטיפול בזקן נדחק לתחתית סולם-העדיפויות.

„אני כהחלט בעד זה שהעיתונות תהיחיל לטפל בנושא. אולי, בעזרתה, תהי לנו יותר קל להציג את עמדתנו. דוי מני שגם המישרת חייבת לפעול, שהרי פעילים במישרת מוסד כאלה מעשים פעילים חמורים ממש.

„אם המישטרה תתערב, יהיה בוודאי גם יותר קל למפקחות שלנו להיכנס לפה אותם מוסדות, וכי דוק את המצב באופן יסודי.

„אנו חושבים את עצמנו לאומה מתיקדמת. אבל זה לא בדיוק מתיישב עם המתרחש בשטח הטיפול בזקן. זקן הוא כמו ילד קטן. כשהוא חולה וישיש, הוא לא מסוגל לדאוג לעצמו, כמו תינוק. לא ייתכן להפקיר את הזקנים.”

עם מותו

סמל הפלמ"ח

בני מהרשק, כפי שנראה בשנותיו האחרונות, כשהוא ממשיך לעבוד על חזונו את סמל הפלמ"ח. בני עצמו המשיך להיות עד יומו האחרון סמל חי של הפלמ"ח, למרות שלא נימנה עם מפקדיו.

של בני מהרשק האגדת'

מות

במילחמת העצמאות, בעת שירת בחטיבת הפלמ"ח הראל, שנלחמה באזור ירושלים. הסופר יורם קניוק, ברשימה שפרסם בדבר השבוע להגיגות ה-25 של המדינה ושנשאיהם ספר שכתב — החברים של בני — היטיב לתאר את ייחודו. „כאשר אני חושב על תש"ח אני יודע שהיה בני, כתב יורם. „היו רבים אחרים. היה רבין, אבל הוא היה אי שם למעלה, הוגה, מתכנן, מפקד. היה יוספליה טבנקין, המפקד המהולל; רעננה, המתכננת גאוני; דדו עם העז והתעוזה והחיוך המקסים; עמוס חורב ורפול הנועזים כמפקדים. היו רבים אחרים. אבל לילדים כמוני, שהלכו מקרב אל קרב ולא ידעו מה קורה להם, היה אח ואב אחד: בני. „בולדווין הצלבני היה מלך ירושלים

ה לא יכול היה לקרות בשום מדינה אחרת בעולם. ראשי המדינה, הנשיא, ראש-הממשלה, בכירי השרים, ראשי המפלגות, מפקדי צה"ל בעבר ובהווה, אנשי המפתח בכלכלה ובסקירות הבכירה, נטשו למשך כמה שעות השבוע את כל תפקידיהם כדי להשתתף בהלווייתו של אדם שלא נשא כל תואר וכל תפקיד ושיש איש מהם לא יכול היה למעשה להגיד מה הוא היה בדיוק.

נשיא המדינה, השר ישראל גלילי, גולדה מאיר והרמטכ"ל לשעבר דוד אלי עזר, נשאו נאומים הסד ליד ארונו. בפרסומים נאמרו מילים גבוהות והעיתונאים שונים, ואנשים אמרו שצריך לספר עליו לדורות הבאים כדי שידעו וילמדו, אבל אף אחד מהם לא יכול היה להגדיר בדיוק מה ולספר ומה ללמד.

והם יזכרו אלפי אנשים דישדשו השבוע בבוקר, בדרך שהתפתלה בין הרפתות ול-אורך הפרס של קיבוץ גבעתי-השלושה בני מהרשק וידעו כשאר הורד ארונו אל הבור כי יחד עמו נקבר גם חלק מחייהם.

הוא לא היה מפקד, ולא היה מנהיג, ולא הוגה-דיעות, ובה בעת הוא היה כל אלה גם יחד. אמרו עליו שהוא מספיד מקצועי ונואם משלהב, ודווקא באלה הוא לא הבריק במיוחד. וגם מי שינסה להגדיר את בני באמצעות הביאוגרפיה שלו, ספק עם יצליח בכך. כי מהרשק היא אוסף של קוריוזים. הוא היה בסלנג הפלמ"חאי איש, שי עושה רוח" — צעקו, רתחו, מוכרח לדעת כל דבר, מוכרח להתערב, להדחף תמיד,

גולדה ובני בוכים

בני מהרשק (משמאל, בחולצה לבנה) ניצב ליד גולדה מאיר ליד ארונו של מנהיג אחדות-העבודה, יצחק טבנקין ז"ל. בני מהרשק התבלט בכל ההלוויות של ראשי תנועת העבודה, היה נושא בהן הספדים ומתנדב לנשיאת הארונות.

להתווכח, לתת עצות ולנדנד. אדם מסוג כזה יכול להיות בלתי רצוי ובלתי נסבל. אבל כשהוא עושה זאת בתמימות, בחברות, ברוח טובה ובהומור, מתוך להט פנימי והתלהבות כמעט משיחית — הוא הפך מעושה-רוח למפיח רוח. זה מה שהיה בני מהרשק. הוא הפך לאגדה עוד בחייו. החבר של כולם, הטופח לגדולי המדינה על שכמם, הדוחק את עצמו לסוד רמטכ"כלים, שאין דלת הסגורה בפניו ואין איש יכול לעמוד מול לבביותו.

מטורף

ה הכיני „בני פוליטרוק” הדביקו לו בפלמ"ח בשנות הארבעים המוקדמות. כבר כשהתגייס לפלמ"ח היה מבריר יחסית, בן 35, לעומת המפקדים שהיו בשנות העשרים המוקדמות שלהם. ייעדו לו תפקיד של קצינת-רבות, הממונה על חלוקת תקליטים, עיתונים וארגון הררי צאחה ומסיבות, אבל הוא הפך את תפקידו למשהו לחלוטין: לאיש הממריד, מדרבן ומלהיב ולפעמים גם מצחק. בעיירה הפולינית בה נולד למשפחת רבי נים נחשב כפרחח (השם מהרשק הוא ראשי תיבות של „גוש הגאון רבי שמרי אל קיינובר” שחי במאה ה-17 והיכר פירושם לתלמוד). במילחמת העולם הראשונה ברחו הוריו לאוקראינה. ושם בעת אחד הסוגרומים, נרצח אביו לעיניו. מחזה זה רדף אותו כל ימיו כשהוא היה חוזר שמה ועלה לארץ ב-1929. היה הדבר ליפליאה בעיני בני עיירתו שעלו לפניו. אולם האגדה האמיתית סביבו נרקמה

נושא הארון

בני מהרשק בראש נושאי ארונו של ח"כ משה סנה ז"ל, מי שהיה בשעתו ראש-המטה של האגודה. למרות שזרכיהם הפוליטיות נפרדו, היה בני מהרשק בין ראשי מספידיו של סנה.

האשה

הוא נרקיס בידה ודמעות בעיניה ניצבת רוח מהרשק, אשתו של בני, מול קברו הפתוח. היא-עצמה חלתה במחלה קשה לפני 5 שנים.